

2. Mr G.J. ter Kuile.
Geschiedkundige aantekeningen op de havezathen van Twente.
Almelo, 1911, pag. 23-24.
3. M.G.E. van Harten Fransen.
Grenstwisten rond de gemeente Borne.
Borne 1992, pag. 33.
4. D. Schlüter.
Betovering en vervolging.
Twente Akademie Reeks No. 4.
Uitgeverij Broekhuis Hengelo 1992.

Flodderwieve en muze maakt kale huuze.

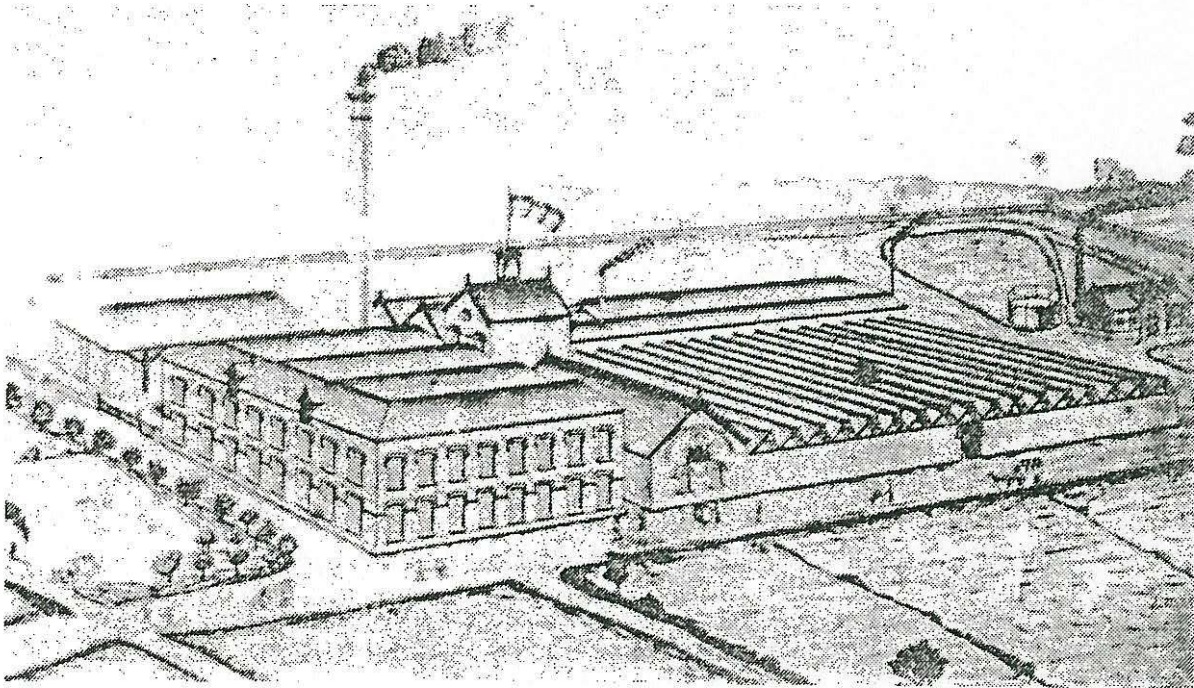
KONINGIN SOPHIA

Onlangs kwam ons bestuurslid Jaap Grootenboer in het Koninklijke Huis-Archief in Den Haag een album op het spoor m.b.t. de fabriek van "Spanjaard". Dit album werd in 1874 gemaakt n.a.v. het 25-jarig kroningsfeest van Koningin Sophia wier naam aan de textielfabriek van S.J. Spanjaard in Borne was verbonden.

Sophia Fredrika Mathilde van Wurtemberg huwde op 18 juni 1839 met Willem Alexander Paul Frederik Lodewijk groothertog van Luxemburg, hertog van Limburg en prins van Oranje-Nassau. Willem aanvaardde na de dood van zijn vader in 1849 het Koningschap der Nederlanden waardoor zijn vrouw Sophia koningin werd. In 1874 werden daarom de kroningsfeesten gevierd, hetgeen voor de firma Spanjaard in Borne reden was dit album door de gezamenlijke werklieden aan haar aan te bieden.

Het album, in oblong formaat in een doos van 31 x 38,5 x 7 cm, is uitgevoerd met een donkerblauwe fluwelen band. Op de kaft zijn 5 zilverkleurige metalen sterren aangebracht en het wapen van Koningin Sophia. De tekst op het titelblad luidt: "Ter gelegenheid van het 25 Jarig Kroningsfeest aan Hare Majesteit onze geëerbiedigde Koningin aangeboden door de gezamentlijke werklieden der fabrieken SOPHIA KONINGIN DER NEDERLANDEN S.J. Spanjaard te Borne 1849 - 1874". Het boekje bevat een foto van een enigszins primitieve tekening (in passepartout ca 20 x 27 cm) voorstellende een gezicht op de fabriek met linksonder de spoorlijn Almelo - Salsbergen. Verder een opsomming met de namen van alle werklieden in de verschillende afdelingen.

Het complex van "Spanjaard" zoals dat er in 1874 uitzag.

Uit de gegevens in het boekje blijkt de volgende samenstelling van personeel bij Spanjaard in 1874:

Afdeling	Aantal	
	Man	Vrouw
Weverij	94	71
Spoelierij	19	29
Kalanderij, Ruwerij en Weverij	27	0
Spinnerij	55	17
Damastweverij	24	0
Subtotaal	219	117
Totaal	336	

Het blijkt dat deze cijfers niet in overeenstemming zijn met die welke Dr E.J. Fischer in zijn boek "Fabriqueurs en Fabrikanten" (uit 1983) opgeeft. Zijn opgave voor het jaar 1876 (het in zijn tabel meest naastliggende jaartal bij 1874) is 239 wernemers. Mogelijk hebben we te maken met het feit dat Fischer slechts de medewerkers heeft meegeteld van de weverij en de spinnerij waarmee men dan op 237 medewerkers zou komen.

F.J. van Capelleveen.